

Иванова Карина Евгеньевна

Музыкальный руководитель

СП «Туллукчаан»

МКОУ СОШ с.Натора

МР «Ленский район»

Республика Саха (Якутия)

Сценарий на тему: «Сага дьыл алыптаах кизэһэтэ»

Ырыа тыаһыыр, оҕолор заалга киирэн полукруг тураллар.

Ытааччы: Үтүө кун оҕолоор! Уөрүүлээх күүтүүлээх сага дьылбыт кэлэн эрэр! Харыйабытын кизгэттибит, ырыа уонна хоһоон бэлэмнээтибит... Ол эрэн Тымныы оҕонньор ханна баарый? Бырааһынныкпыт саҕаланарын курдук ынгыраххайын эрэ!

Оҕолор бары бииргэ Тымныы оҕонньору ынгыраллар. Тымныы оҕонньор уонна Хаарчаана киирэллэр.

Тымныы оҕонньор: Дорооболорун, оҕолоор! Мин ыраах тымныы дойдуттан эһиэхэ элбэх да элбэх кэһиилээх кэлиим, оҕолорум улааппыккыт да эбит, элбэх ырыа, хоһоон үөрэттигит ини?

Ытааччы: Оҕолор дьэ эрэ тымныы оҕонньорго хоһооммутун кэпсиэххэ эрэ...

(Кутталаах ырыа тыаһыыр. Зал иһигэр Дьиигэ Бааба уонна Кикиимэрэ киирэллэр)

Дьиигэ Бааба: Тымныы оҕонньор биһиги эйиэхэ минныгэс сакалаат аҕаллыбыт (сакалаатын Тымныы оҕонньорго уунар)

Тымныы оҕонньор: Оо баһыбаларын...(сакалааты ылар)

(мөһөөччүгүнэн кэтэрдэллэр)

Тымныы Чысхаан: О-о-о! Туоҕу толкуйдаан эрэбит сирэбүстэр?!

Дьиигэ Бааба: Аптаах ойуурга ильдэн быраҕан кэбиһиэхпит эйиигин!

Кикиимэрэ: Дьэ билигин биһиги сүрүн буолабыт бу бырааһынныкка! Отто Тымныы оҕонньору ильдэ барабыт! *(күлэр кутталаахтык)*

Хампы үлүйээр онно кэһиилэргин кытта! *(күлэр кутталаахтык)*

(Дьиигэ Бааба уонна Кикиимэрэ Тымныы оҕонньору ыльдэ бараллар. Ырыа тыаһыыр.)

Ытааччы: Оҕолоор, көрдүгүт дуо? Билбэт киһигититтэн тугу да ылыа суохтаахпыт. Тымныы оҕонньорбутун Дьиигэ Бааба уонна Кикиимэрэ ильдэ бардылар ди.

(Дьиигэ бааба уонна кикиимэрэ киирэн кэлэллэр)

Дьиигэ Бааба: Дьэ оҕолоор, Тымныы Оҕонньору босхолуурга тургутууну ааһаххытын наада!

Тургутук-оонньуу Дьиигэ Баабаттан уонна Кикиимэрэттэн.

1. Кикиимэрэттэн тургутуу:

Кикиимэрэ: Бастакы тургутуу оонньуу буолар. Тымныы Чысхааны уонна Хаарчаананы босхолуур курдук, мин кутам дулбаларынан ааһыахтааххыт!

(Обручтардулба буолан сыталлар. Оѳолор дулбаларынан ыстанан ааһаллар. Ким охтубут сорудах онорор. Сорудахтар: баба курдук ква-ква диэн сангарар, баба курдук ыстангалыыр.)

Кикиимэрэ: Оо, сүрдээѳин кытыгырас эбиккит!

2. Дьиигэ Баабаттан тургутуу:

Дьиигэ Бааба: Дьэ сөп... аны мин тургутууну ытабын. Төһө түргэннитин да болѳомтолооххутун көрүөм!

(оѳолор куруук туран эргийэллэр, Дьиигэ бааба куруук ортотугар турар мээнньиктээх. Музыка тыаһыыр – оѳолор хамсыыллар, кими мээнньик таарыйар, ол оѳо сорудах толорор, онтон төптөрү турар куруукка. Сорудахтар: 3тэ ыстанар, «ха-ры-йа» диэн сүһүөхтээн таһыналлар, чуолкайдык “Сага Дьылынан!” диэн сангарар) .

Дьиигэ Бааба: Һуу...сүрдээх оѳолор! Түргэттэр, кытыгырастар, отой да куттамматылар! Эээ...мин биллим...дьэ үнкүүнү сатаабаттара буолуо!

Кикиимэрэ: Кырдык даѳаны... Сатаабаттара буолуо. Үнкүүлээтиннэр, үнкүүлээтиннэр. Дьэ эрэ үнкүүлээн көрдөрүн эрэ!

3. Уопсай үнкүү.

Дьиигэ Бааба: Чэ сөп... Үчүгэй оѳолор эбиккит. Ол эрэн бүтэһик тургутуу өссө буолуо!

4. Бүтэһик тургутуу. Кыра оѳолорго оонньуу

Кикиимэрэ: Бүтэһик тургутуу аны кырачааннарга буолуо. (*Кикиимэрэ корзинкатын көрдөрөр*) Оо дьэ...хаар чыпчаалларын түһэрэн кэбистим! Хаар чыпчаалларын корзина иһигэр төптөрү хомуйун.

(Ытааччы манан баатаннан саарыктары элитэр, оѳолор хабаллар уонна корзина иһигэр хомуйаллар.)

Кикиимэрэ: Маладьыастар оѳолоор, хаар чыпчааллар бары хомуйуннулар!

Ырыа тыаһыыр, Тымныы чысхаан уонна Хаарчаана босхолонон киирэллэр.

Тымныы Чысхаан: Барѳа махтал оѳолоор! Эһиги эйэѳэс санааѳыт уонна куоласкыт миэхэ босхолонорго көмөлөстө! Онтон Дьагаа уонна Кикиимэрэ – күлүгээннэр... ол эрэн ис дууһаларгыр кинилэр эмиэ бырааһынньык баѳараллар..

Кикиимэрэ: (кыбыстан)

Биһиги... Ити буоллаѳа... оонньоон эттибит.

Дьиигэ Бааба: Оннук! Сага дьылга наар аптаах түгэннэр буолаллар. Чээ.. Өһүргэнимэн баһаалыста, бииргэ уөрэн-көтөн бырааһынньыктыбыт да?

Оѳолор: Аһаа!

Бырааһынньык салбыы барар.

- 1.Харыйа устун хороход.
- 2.Оҕолор хоһооннорун ааҕаллар.
- 3.Ырыа “Чаҕылый”

Саҥа дьыллаабы хоһооннор

(оҕолор Тымныы оҕонньорго биир биир хоһооннорун кэпсииллэр)

Слава:

Тымныы эһээ оҕонньор
Хантан тийэн кэллин эн?
Ханнык ыраах суолунан
Аан дойдуну эргийэн?

Мичил:

Тымныы тыаттан харыйа
Тийэн кэллэ биһиэхэ
Лабааларын ириэрэн
Сылаас танас кэтэрдээх

Үрүн хаары көбүтэн
Сыарҕабынан сыралатан,
Табаларгын көлүнэн
Кэһиилэрин хомунан.

Харыйаны кизгэттибит
Оонньуурдары ыйаатыбыт,
Килбэчийэ суоттардаах
Хоруонканы ииллибит

Тийэн кэллин биһиэхэбэ
Түннүкпүтүн кырыалаан,
Дьыссааппытын кизгэтэн
Көрү-нары тэрийэн
Оҕолору үөрдэннин
Бэлэхтэргин биэрбиккин,
Саҥа дьылы аһангын
Сиэннин сиэтэн киирбиккин.

Дорообо, саҥа дьылбыт
Дорообо, харыйачаан.
Музыканнар, эй, чэйин
Музыканы тардыабын!

Максим:

Түүлбүт көтөр сириттэн,
Таайтарыылаах дойдуттан,
Түүннү суолу сырдатан,
Тийэн кэллэ Саҥа Дьыл.

Толя:

Сана дьылбыт кэлиитэ,
Тонгуу хаары кэһэммит,
Ыраах тыаҕа тахсаммыт,
Күөх харыйа көрдүүбүт.

Харыйаны илдьэммит,
Дьиэбитигэр симиэхпит,
Араас өгнөөх оонньуру
Төгүрүччү ыйыахпыт.

Харыйабыт киэргэйиэ
Күлүмүрдүү умайыа
Сана дьылы көрсүһэ
Барыбытын ыңырыа.

Мирик:

Кэрэчээн харыйа
Нагначчы симэммит
Кэллэ дии, кэллэ дии
Кэрэ кэм – сана дьыл

Кэтэһэр ыалдыппыт
Дед Мороз оҕонньор,
Кэллэ дии, кэллэ дии,
Кэһиитин аҕалла.

Диана:

Кэнчээри детсадка
Үөрүүлээх күн үүннэ,

Аделина:

Сана дьыл, сана дьыл
Саҕаланна үөрүүннэн,
Ырыа, үнкүү аргыстаах,
Кэрэ кэһии бэлэхтээх

Кыраһыабай харыйа
Үөрэ-көтө күлүмнүүр.
Оҕолору хомуйан
Хороводка ынырар.

Тымныы Моруос оҕонньор,
Торуоскатын тыаһатар,
Бэлэхтэрин түнэтэн,
Үөрүүлэрин үксэтэр.

Владик:

Кырачаан харыйачаан
Ойуурга тураахтыыр
Кырачаан харыйачаан
Тымныыттан ытаахтыыр

Кырачаан харыйачааны
Мин дьиэбэр киллэриэм
Кырачаан харыйачааны
Мин дэлби киэргэтиэм.

Сага дьылы көрсө
Оҕо аймах мустар.

Тымныы Моруос оҕонньор
Хаарчаана сиэннинээн
Сиэттиһэн киирдилэр,
Эбэрдэ эттилэр.

Мааскалаах оҕолор
Хоровод тартылар,
Ырыа ыллаатылар,
Үнкүүлээн тэйдилэр.

*Музыка холбоноҕор, оҕолор **“Чабыллы”** ыллыыллар. Онтон Тымныы оҕонньор этэр:*

Тымныы оҕонньор: Харыйабыт уота умайарын курдук, аптаах тыллары этиэххэ наада:
Харыйа, умай! (оҕолор харыйа умай диэн үстэ этэллэр. Харыйа умайар.)

*(Чысхаан уонна Хаарчаана кэһиһлэри түгэтэллэр, Дьиигэ Бааба уонна Кикиимэрэ
көмөлөһөллөр.*

ТҮМҮК

Уопсай үнкүү. Быраһаайдаһаллар.